

B E N E F I C E N T I A

Exvii ³ / 336

Optimis in Patriam meritis,

Refertissimisque in Ordinem Seraphici Patris FRANCISCI
muneribus

C O N S P I C U A

ILLUSTRISSIMI

DOMINI DOMINI

J O A N N I S

J U D Y C K I

CASTELLANI Minscensis &c: &c:

*Fundatoris in Ordine FF: Minorum Observantium
amplissimi, Sustentatoris Capituli ejusdem Or-
dinis Gratosissimi.*

Orationis officio, unâ cum Thesibus Theologicis Sibi
dicatis

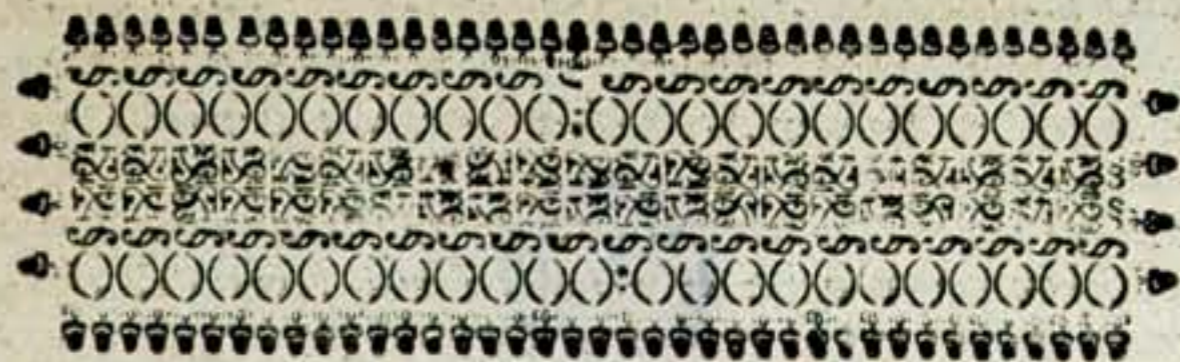
E X C E P T A

*Ab additissimo Suo Nomini Capitulo Provinciae Lituanæ
S. CASIMIRI Ordinis FF: Minorum
Observantium*

Annò Domini MDCCLX Mense Januario.

*Typis Ducalibus Collegii Nesvisiensis
Societatis JESU*

DEDICATIO

Gratitudinis officium, quod vi sustentati de TUO presentis Capituli, Thesiumq; Theologicarum à nostræ Scholæ alumnis TUO patrocinio dedicatarum, aliorumq; cumulatorum in nos meritorum, TIBI ILLUSTRIS DOMINE Fundator Gratosissime, debetur: si ad hocce incultum, rude, limeq; egens, ad quantamcunq; tamen Nominis TUI commendationem relinquendam susceptum, attenderis opus, nunquam non modo referendâ, sed ne cogitandâ quidem gratiâ TUA beneficia consequi præsumitur; cum nec deliberandi locus, nec cogitata fere ut fortuna tulit, in chartam coniecta, extendendi tempus superfuerit ullum, ut quantum amplissima TUA Senatoria dignitas exposcit, ornata in oculis TUIS videantur: si verò ad voluntatis nostræ rectam, sinceramq; propensionem animadvertas: si quid votorum, si

Az

quid

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
Im. Jerzego Gedroycia w Białymstoku

FUW0115365

K-199/73

1200,-

quid beatitudinis, si quid felicitatis alicubi repertum sit, in TUAM magis ac magis consui fortunam precatur. Alterum ex his veritati passim detrahit laudis, alterum quidquid facultatis in animis situm est, iisdem cupiat suppleri. Utrumque tamen de TUA innata erga nos benevolentia animum sumentes, ausi sumus TIBI sacrum facere: primum, ut studii nostri, voluntatisque, erga Te propense firmiorem testem, ac obsidem habeas: alterum, ut animos, ac omnia nostra TIBI obstricta jure effusa in nos beneficentiae intelligas. Quod si hoc delictum officii, ac pietatis in Te nostrae argumentum, observantiaeque, pignus aequi, bonique, consultum a Te videbitur; ut pollicemur nobis nunquam TUA eripi gratiam, ita nihil magis desideramus, quam ut ad amplissimas quasque Reipublicae dignitates longissimas salvas, & incolumis emetiaris aetates.

Ita precatur

Nomini & Honori TUO perenniter addicta

Provincia Litvana S: CASIMIRI

Ord: Min: Reg. Observ:

O R A T I O

IN hoc celeberrimo lectissimorum Patrum confluxu, atque totius Provinciae Observantis Litvanæ Capitulari congressu, ad quam sustentandam Te *ILLUSTRIS* *DOMINE* non propriae laudis stimulus, aut alicujus lucri cupiditas, cum id beneficii munus inopibus, egenisque; ac omni, quod desiderari possit temporali bono destitutus Religiosis collatum sit, sed singulare pietatis studium, ac incredibilis erga Ordinem nostrum benevolentia commovit, si quis forte reperitur, cui mirum admodum videatur, quod nos non levia totius Provinciae negotia, gravesque; curas cum Scholasticis Theibus Nomini Tuo *ILLUSTRIS* *DOMINE* subscriptis intercipere, tum oratione Nomen tuum quantum spectata voluntatis nostrae propensio fert, celebrare aggressi sumus, is, si ad consilii nostri rationem animadvertat, causasque; quibus nos ad audendum plurimum incitatumus, perspectas habeat, non modo nos in id officii genus descendisse aequè judicabit, verum etiam ipse, quod omnium nostrum ore, lingvis ac gestibus predicatum sit, celebrabit. Cum enim nullos, aut certe paucos quavis rerum tempestate homines reperies, quos sibi illustrium virorum pietas, clementia, rebusque; egenis succurrens liberalitas non nacta sit laudatores, tum certe nulla laudum ejusmodi causa justior excogitari, aut campus loquendi excurrere amplior potest unquam, quam, si cumulo, atque ad summum apicem perducto, Fundatorum tuorum beneficio gratitudo animi, omnes labores, conatus, & studia conferantur. Hoc quippe pacto facile occurritur, ne & homines belluis inferiores videantur, quod illae

illa quantum per jus naturæ licuerit, hero curam sui gravi jugo pergant compensare, & ipsa liberalitatis virtus, quæ sine accessione vicissitudinis obsequiorum gemmæ instar non circumpositò aurò, sed obicuro delitescens locò sic posita est, ut nequæ reliqui omnes ad illam colendam debitò sibi ministerio invitentur, neq; ii, quos jam eadem animi benevolentia in certo collocavit gradu, novum ad eam amplificandam sumant affectum. Tolle gratitudinem à benefactis, quid nisi sol sua, quam effudit luce, mare fluminum, quibus se exoneravit, ingressu, arbor, quos produxerat fructibus spoliata relinquatur, & denega beneficio debitam animi gratitudinem, pretium quidem ejus haud minues, grande tamen & monstruosum naturæ rationali piaculum inuras, necesse est in eo, quem multi tituli obsequiosum reddere debuerant, ut pæne hominem extingvat, rationisq; expertem, ac recta voluntatis operatione mancum efficiat: at si beneficium sequatur officiorum vicissitudo, quanta hinc Illustrissimorum Virorum clementia, quanta animi tenacitas, quam deniq; pulchra opum interegenes collocatio oriatur oportet, nemo est, qui non videat.

Hoc cum de cæteris, quos eadem animi pietas, atq; clementia commendatos esse voluit, certum esse videatur, tum de Te omnibus virtutibus, ac meritis consummato *ILLUSTRISSE DOMINE* exploratum, indubitatumq; necesse est, habeamus. Si etenim mentis nostræ oculos, animumque in Tua præclara naturæ intenderimus decora, nihil est, quod beneficentiam, cæteraq; eximias non redoleat virtutes; eas nempe, quæ flammæ instar compressæ sinu contineri haud patientur, ni in commodum erumpant alicum, ob quos Tu *ILLUSTRISSE DOMINE* cum non minus spectabilis, quam reverenter amabilis apud homines existas, dignus factus es, qui omnium voce, & genio beneficentiæ, & indolis magnitudine pari orbitæ solis, proclameris. quod perinde ac ipsa, totus in communem multotum effundaris utilitatem. Norunt quippe probè ingenii Tui vim atq; robur ii, quos ad Te conturgentes perpetuis colis officiis, & consiliis erudis sapientissimis; norunt humanissimam morum, voluntatisq; firmitatem

tatem ii, quibus pluribus in subselliis Vir præstantissimus, meritis in Patriam maximus præsidio fuisti: norunt insignem in Superos pietatem, & munificam liberalitatem ii, quibus ædes sacras Divorumq; aras pretiosè cumulatas in patrimonium reliquisti. Novimus & nos Fundationis titulò, & sustentationis moderni Capituli obligatione dupliciter Tui, quanta benignitate, ac benevolentia animi nos prosequeris, quàm ardenti studio Religionem nostram adamaveris, eamq; optimis de Tuò muneribus ac opibus cumulaveris. Hac de re nemini eorum, qui hic frequentes adstant, si ad suum quisq; referet animum, quantum oporteat Fundatoribus honorem, reverentiamq; exhibere, mirum videatur, nostras Panegyricas acclamationes gratitudinis ergò exponi. Cum è contrario, quæ tandem nostra presertim culpa non esset: si, quòd omnium hominum consiliò, ac ratione conclusum esse non ambigimus, ut suis Fundatoribus, ac Benefactoribus eximus ab iis, quos suis cumularunt donis honos deferatur, omnem tamen voluntatis, officiiq; nostri significationem silentiò præterire, atq; istud obsequium detrectare videremur, quòd non crimen: si illos, quos in hoc Capitulo uberrimos per omnia percepimus favores, manifestis neglexerimus indicis demonstrare: quæ non injuria: si, quæ Senatoribus, quæ Magistratibus, quæ aliis quoquò modò de Patria benè meritis Civibus deferri debeat prædicatio, hanc eandem Fundatori Amplissimo negaremus? Absit hæc turpis socordia à nobis, absit! neq; ferre nostrum id quisquam potest, simul atq; in mentem venerit, quòd nunquam non obsequiosa suis Fundatoribus ac Benefactoribus existerit Minorum Observantia. Accedit, quòd eum de Te *ILLUSTRISSE DOMINE* in præsentiarum nobis sermo instituendus sit, multa celeberrimarum Tuarum virtutum ac meritorum ante oculos nostros obversari videmus, quæ in infinitum perductæ Orationi copiam dicendi suppeditarent, solam tamen & unicam tenerrimi animi Tui benevolentiam cominus permittes intueri, quæ cum nobis beneficis, tum Patriæ optimè meritis existas; duo pariter erunt Orationis momenta. Alterum beneficentiæ Tuæ in Patriam genus; Alterum in Ordinem no-

strum. Illud excellentiæ Tuæ decus, hoc gratitudinis nostræ officium, sin minus utrumq; pensulatè atq; ornate attingemus, nostræ imputa ubiq; paup' rati. Aderis, quòd enixè precamur eadem benevolentia, favebisq;.

Multæ eaq; eximiæ virtutes, etsi cuivis hominum nobilitatis origine, probitatis fama notabili inesse debent, propterea quòd rationalis mortalium generis virtus sit vita ac officium, in iis tamen, qui principem dignitatis locum tenent, quosq; per omnia commendatos, atq; laudatos esse convenit, tantò majores ac majores relucere fas est, quanto ipsi cæteris præstantiores esse videantur. Nam cum spectabilium honorum majestas, populorum admiratio, deliciarum illecebræ, rerum omnium copia, Virorum in summo dignitatis apice constitutorum mentem plerumq; pervertere solent, tum, ut declinare tam graves scopulos valeant, nomenq; virtuosum pariter, ac magnanimum viri verè retineant, animus de se modestè sentiens, continentia singularis, comis humanitas, rebus in agendis prudentia, in adversis fortitudo, in affluentibus temperantia, in omnibus æquitas judicii, quæ semper dignitatis comes est, intacta denum morum integritas, requiruntur. Ea quippe virtutibus ac carbonibus sese mutuo foventibus, ut ignem conservent, inest societas, ut una absq; altera illarum, nequè homines cohonestare, neq; vocabulum sui tribuere queat, nisi omnes simul, aut certè quàm plurimæ arctissimo jungantur fœdere; ut si prudentiam à fortitudine separet, aut è contra, necesse est fortitudinem simul & prudentiam extinctas fore, si verò unam alteri superponas, ut in suo utraq; permaneat gradu, vicissim sibi subsidio ac adjumento est. At quid est inter præstantissimas animi dotes tam rarum, tamq; sublime, quòd in Te *ILLUSTRIS-SISSE DOMINE* seu ad commendandam naturæ indolem, seu ad rectè instituendam ex præscripto virtutum vitam, dignitatisq; Tuæ moderatiorem desiderari possit? cujus amplissimæ dotes, atq; ad quodvis dignitatum genus perquam idoneæ, si nobis vel memorando percensendæ forent, fieret profectò, ut nostra Oratio metam pertingeret nunquam; longamq; earum seriem texere, idem est, ac florum, herbarumq; terræ folia, expansi calisidera

dera in paginam deducere. Educenda tamen est dictio in pulverem, atq; in aciem, ipsum incredibile Tui studium, ac reverentia dignitatis vocem evocat, jubetq; munificentissimo Fundatori grati animi atq; studiosissimæ, voluntatis quantumcunq; proferre significationem. Et quemadmodum ii, qui albo Argonautarum nomen dedere perquam ingeniosè facere solent; ut, dum subductis in altum Oceani navibus vastissima undequaq; aquarum itinera arceri littoribus conspiciunt, nullumq; iis frementium riparum seu ad humidum Austrum, seu ad frigidum Boream, seu ad Orientem, Occidentemve oculos convertant, terminum figunt, quaq; se via ad portum recipiant, ad quod sidus, stellarumq; ad cujus figuræ collectam constellationem clavum dirigant, dubii hærent, unius duntaxat acis nauticæ magneticum sedulo inspiciant indicem, ex cujus immota versus Septentrionem acie, in maris viarum, regionum, Provinciarum, Urbium, sat bellè deveniunt positionem: ita nobis quoq; in præsentiarum fiet, qui dum omnes, aut permultas virtutes Tuas *ILLUSTRIS-SISSE DOMINE* Oratione ita comprehendere nos non posse exploratum habeamus, satis enim cuiq; constat, nostras perennes, & infirmas esse ope, præstantissimas autem Tuas dexteritates cum ornatu nullo egere, tum nullis quantumvis splendidissimi ingenii, ac eloquentiæ finibus contineri posse, unicam tamen ex iis dignitate principem, quæ (ut ait Tullius) *una non solum maxima, sed etiam Mater virtutum omnium reliquarum est,* (a) attingere contendemus. Id si consequutum à nobis fuerit, non difficulter concludent alii, reliquas, omnes hanc sequendo in Te commigrasse. Excipies verò hoc quantumcunq; obsequium nostrum, & si quid in Oratione nostra vacillabit, volumus intelligi officii exhibendi, non ingenii venditandi partes esse susceptas.

Si beneficentia exquisitis gravissimorum virorum effatis non tam largitione munerum, quàm, quod ipsius character est, recta voluntatis propensione, aut quorumcunq; bonorum, seu animi, seu fortunæ effusione

C

(a) Cic: Orat. pro Plancio

sione effingitur, duō erunt, quantum nos existimare possu-
 mus, quibus eadem in illustribus viris erga Patriam com-
 mendatur munera: obsequiis nempe illam juvare, quod
 & pietatis genus est, recteq; de eadem sentire, quod bo-
 ni Civis officium est. His & si nihil jam superest, qui-
 bus mediis in eam pergendum est, quodq; virō genero-
 sō dignius videatur; si tamen is, quem ita deditum Pa-
 triæ suspicinus generis quoq; amplitudine rehueat, tantō
 Reipublicæ uberius emolumentum, copiosiorq; letitia o-
 riatum necesse est, quanto ab hominibus altiori loco
 natis sibi obsequitur. Quare ut nos ab omnium postre-
 mo, in quo cetera renitent, ordiamur; Quæ res in una-
 quaq; stirpe laudis, quæ dexteritatis, quæ meriti, quæ ho-
 noris afferre potest, id totum *ILLUSTRISSE DOMINE* gens
 Tua compluribus aliis in Litvania non in-
 ferior his duobus: antiquitate, & amplitudine perquam
 optimè complexa est.

De antiquitate ut nos aliquid innuamus, non audemus
 eam in spem venire, ut Illustrissimæ Domus Tuæ cunas
 Oratione ista nostrā perillustrare, nascentisq; Familiæ fon-
 tes, è quibus non minus fecundissimus, quam altissimus
 in universum Latvanie pervasit ordem sanguis, retegere
 possimus, cum longè retroacta sæcula ultrā & ultrā per-
 cursa atq; pervoluta *Judycciorum* vestigiis semper, & sem-
 per insigniri, nullunq; è Poloniarum Regibus throni,
 sceptriq; molim, quam *JUDYCCIORUM* non adjuvaret
 dexteritas, iustitiam; rerum Polonicarum scriptoribus per-
 suasum sit: si tamen vetustissimis Historicorum moni-
 mentis fides habeatur, prout & nos sponte ad stipula-
 mur; ea sunt *JUDYCCIORUM* exordia, quæ centenis atq;
 centenis ab hinc annis sub *Bolesao II* (*b*), seu (ut
 ali voluit) sub *Bolesao I* Sarmatici diadematis, ac sce-
 ptri auctore (*c*) sic jam explicata fore leguntur, ut jam
 tum nobilissimi Radvani Heroes una manu limites Pa-
 triæ strenuè dilatasse, alterâ radices gloriæ Aviti deoris
 ad non desituram sæculorum memoriam altè fixisse per-
 hibentur. Verum hi de antiquitate paralogismi integram
 quam

(*b*) *Niesiecki Tom: 3: pag: 100:*

(*c*) *Paneg: Vexilli Radv: gloria. Item Paprocki*

quamvis postulant fidem, si tamen ad ea, quæ antiqui-
 tatis verè commendant nomen referenda sint, miñores
 sunt, quos in medium attulimus, maioribus comproba-
 tur Illustrissimæ *JUDYCCIORUM* Domus indicis antiqui-
 tas. Quid enim juvat famam vetustatē nominis fa-
 tam buccinante ore per tenuem hominum volare auram,
 nobilitatis cunas ad Illustrissimos Majores, Principumq;
 sanguinem referre; si hæc subinde enormis infidelitatis in
 Patriam error, jurisjurandi vel maximè libera in gente
 transgressio, execrabile seditionis crimē, elusit, deteda-
 vit, fastidivit. Est profectō non nemo, qui à priscis Ur-
 bium, Regnorum, Provinciatarum vocabulis sibi nomen
 imposuit, sed quod ea extinxit, non fundavit: est, qui
 quod evertisset Graciam sit ex eo appellatus Achaicus: est,
 qui devictā Macedoniā magnam cladem genti Macedo-
 num cum intulisset, dictus est Macedonicus: est; qui à
 Senatu populoq; Romano, quod partem Orbis tertiam
 vastasset bellō, ac perdidisset, vocatus sit Asiaticus: est,
 qui eversā ferrō armisq; Numidiā, sic nuncupatus Nu-
 midicus. Nam quid sexcentos appellem alios, aliis anti-
 quitatis nominates vocabulis, quia Urbibus excisionem,
 agris inflammationem, Provinciis eversionem, populis de-
 solationem, publicis ac sacris locis populationem intulissent;
 non in venia danda, aut in gratia miserorum & inno-
 centium incunda probatam ac liberalem animum demon-
 strassent. His quid gloriæ? quid encomii? quid bonita-
 tis antiquitas Nominis contulit? conclamante nimirum
 sacro Doctore D: Hieronymo: *non diu, sed bene vixisse
 laudabile est.* Scopus igitur laudis, est antiquitas nomi-
 nis juncta fidelitati, ac amorī Patriæ; his demptis, quid
 nisi vanum, et inane vetustatis relinquetur nomen, quodq;
 feritatis potius ac in jurie, quam probitatis, ac fortitudinis
 monumenta commendant. Quod in prestantissimam
 Domum Tuam *ILLUSTRISSE DOMINE*, quæ fi-
 de in Patriam nullis interpuncta tempestatibus usq; huc
 existit celeberrima, minimè cadere potest, cujus antiqui-
 tatem si spectemus, illi ambitiosorum nominum vetusta-
 ti quam dissimilis est! Quid enim aliud nisi meram si-
 ne cujusquam damno præsert beneficendi voluntatem?

Cz.

ut,

ut, si eos, quibus plus amoris sunt res Patriæ quàm vita propria, quæras? IUDYCCII sunt: si eos, quos boni publici zelus absq; ullo personarum respectu in Comitibus, consutationibus, conventibus. in trepidos facit: JULYCCII sunt, si eos, quos rebus in adversis infracti animi rebus constantes commendat: JUDYCCII sunt: si deniq; eos, quos omnia sua saluti Civium contulisse, nullos verò debitos suis meritis honores ambiisse excellentia animi deprædicat, *Iudyccii* sunt: Atq; adeò *Iudyccios* rebus Patriæ addictissimos fore, ut penè totius Reipublicæ decus, atq; ornamentum ad eos confluerit; nec quemquam eorum publici commemorant facti; quem fidelitas in Patriam cum vetustate Nominis non commendaret. Sed quid ego rei toti Poloniarum Regno notissimæ impensius incumbo? præstat Viros clarissimos mirari, quàm stirpis antiquissimæ cunarum meminisse: cum laudes ejusmodi præter quàm quòd à Viris omnibus atq; in cunctis prædicentur; ab innumeris quoq; cum Oratoribus, tum Poetis celebrata atq; decantata sunt; & tantorum Heròum præconia ne senescerent, tot munita librorum ea ab oblivione & silentio vindicantur; imò etsi literæ non exstarent, spectabilis tamen corporis Majestas, quæ omne dignitatis genus vi quadam naturæ præstolari videtur, frontis serenitas, vultus gratia, incessus gravis, animi etiam robur, vividaq; rebus in agendis capacitas, quæ in unoquoq; Vestrum *ILLUSTRIS-SIME DOMINE* mirà varietatis elegantia refulgent, ab antiquitate repeterentur; hæc quippe dotes animi, quæ raro homines inter peragranti passu, speciali quadam Numinis dispensatione, ingenti verò totius regni admiratione jure successione à Majoribus vestris in posteros derivari vix non creduntur, quòd videlicet unius, aut alterius Vestrum diversa corporis stante imagine, virtute domestica efficiunt omnes perquam similes. Et hic est antiquitatis Vestræ decor.

At quæ deinde amplitudo? ea profectò cum qua pleraq; aliæ collatae nec numerositate posterorum, nec dignitate originis audeant comparari, aut in contentionem venire: prætereaq; naturam ipsam excedere vide-

atru

atur? Ampla sunt quidem flumina, sed quæ ab exilice origine trahunt, postquam in ingentem excreverint molem; expansæ sunt in tenuem auram arbores, sed quæ à minutissimo seminis grano vitâ donantur, postquam suum corticem, suas medullas, suas fibras, suas traheas, suos ramos, suas frondes, sua folia, suos fructus latissimè explicent: extensus est ignis, sed qui scintillam habuit matrem, postquam in faces, in flammæ diffunderetur: fastigia cæli videntur tangere montes, sed qui ex atomis tumere, postquam ipsis licuit in altum exurgere: nobilissimæ verò stirpis Tuæ *ILLUSTRIS-SIME DOMINE* in Regno Poloniarum amplitudo majori naturæ paradoxo, & in magnam extenditur Familiam, & à maximis Majoribus sumit exordia, quæ unius regni angustos haud sufferens limites, cæteras tantò gloriosius involat oras, quantò plures in radicanda stirpe alieno in solo labores sunt exantlandi. Illos enim, antiquis Domus hujus faciem præsentibus monumentis *JUDYCCIOS* accepimus, qui antequàm primam in regno Poloniarum fixissent plantam, clarissimæq; Domus à regia Sarmatarum Majestate sumpsissent incrementa; Comites Amplissimi in Arce *WOLDCRFF* Electoratus Trevirensis (d) nunquam non cum magna Nominis sui apud exteros Principes acceptatione existere: hoc autem ad Nominis vestri amplitudinem commendandam quid cumulatus? quàm Vos non emendicatis aliunde honoribus, sicut plerisq; aliis contingit Familiis, verum cum flore domesticæ dignitatis Poloniam ascendisse. In inaudit fortè jam tum Famam Illustrissimæ Domus Vestræ Hungaria, percepit cognata poloniæ Bohemia, aliæq; bellicosissimæ regiones non sine ingenti percrebescentem ubiq; auscultabant admiratione gloriam: ac in quasnam partes Illustrissimum se se recipiat genus considerantes, pro suo quoq; carum in Vos ardore, si nobiscum inclytæ hæc Provinciæ loqui possent, hæc jam opinor vel non multum dissimilia verba fecisse existimantur: O me satis felicem tempora fecissent, exclamavit una

D

na

(d) *Niesiecki Tom: 2: pag: 447 Item Monumenta Domus JUDYCCIORUM antiqua*

na, si illis, quos Heroica per omnia commendant facta
JUDYCCIOS eloquor, potiri liceret! O me plus æquò,
fortunatam sors extulisset, agebat altera, si tam nobilia mem-
bra meo corpori inseri hæc præsertim vacua Heroibus
permisisset ætas! O ego cælum digitò contingerem, inge-
muit illa, si meos inter Cives optimam illam boni pu-
blici partem numerari conspicerem! resq; armis dicend-
da foret, nî JUDYCCII Poloniam præcæteris adamassent,
ejusq; expostulantibus votis præ aliis annuissent O te
sat fortunatam Poloniam! hac inclyta Familia tuis desi-
deriis favente jacturam tot bellis optimorum Civium jam
jam compensasse, Nomenq; Tuum plurimis gentibus com-
mendasse conspicies. Perge igitur, perge secundo passu
ipsis in cunis, si tamen cunæ dici possint, quibus Viri
clauduntur bellatores adulta honoribus JUDYCCIORUM
propago! eiq; regno pedem infer, ubi Te veluti suis
sedibus moti Palatinatus, Districtus, in omnem attenti
partem circumspectant! ut quò Te cunq; verteris in su-
um gremium recipiant, perge, Teq; in limites, in sinum
devotissimi Tibi Regni quam primùm recipe: ubi ipse
Rex, regniq; Proceres Te adventantem considerant, ut
Te non ignotam multis regnis Familiam honoribus cu-
mulent! perge, ac vastam ubiq; coloniam, concives flo-
rentissimos, nobilium Virorum coronam, oculis circum-
spice, ubi Tuis posteris immensus dignitatum aperitur
campus! Illic, illic Senatorum Curules, Mareschalcales
Scipiones, illic Judicum subsellia, Magistratum orche-
stræ, illic militum legiones summò Tui Nominis præ-
ficiendi unumquodq; eorum flagrat desiderio. Nec vanus
opinor, futurorum augur tanta lætitia illis antiquis Ci-
vibus inesse debuit, nostra præsertim declaravit ætas, quæ
JUDYCCIOS Regi fideles, Patriæ proficuos, populo ac-
ceptos probavit; probatis Magistratus, dignitates, honores
detulit; delatos cum eximia Nominis eorum commen-
datione gestos vidit, ac gavisæ est. Quemadmodum ta-
men inter præclara cælestium orbium sidera non de-
sunt pleraq; quæ multò copiosiore ante alia refulgent
lumine, sic & inter Tuos *ILLUSTRISSE DOMINE*
Majores haud nobis pauci occurrunt Viri, quorum ut
vir-

tus longè majore inter reliquos eluxit splendore, ita eos
& præsentis dignitates ornarunt amplissimæ, et suis hono-
ribus defunctorum gloria ad posteros maneat, manabitq;
perennior. Præclaros itaq; rebûs bellicis Viros in Tua
gente desideras? habes BASILIUM JUDYCKI: verè Li-
tvanix Herculem, Tartarorum domitorem: cujus ars bel-
lica, fortisq; animus non minùs fuit hosti ad timorem,
quàm Civibus ad amorem. Dignus planè Vir fortissi-
mus, qui profligatis proprio Marte ingentibus Tartaro-
rum copiis à SIGISMUNDO AUGUSTO Rege adstan-
te Procerum coronâ gratias tanti laboris relatas perci-
peret, ac *Swierzno, Zurowicze, Bototno* in Districtu Rze-
czyzensi in præmium meritotum vulnerum cicatricibus
in hæreditatem commutaret. In arte militari peritissi-
mes spectare vis? specta ALEXANDRUM Vicarium Ju-
dicis Rzechycensis magnanimi Patris non degenerem
Filium: cujus vindicem manum non minùs ad *Poloci-*
am in Alba Russia, & *Plescoviam* in Livonia sensit Mo-
schovia, quam defendentem experta est Litvania. Hic
eximii in Patriam meriti Vir quantâ fuerit à DEO be-
nedictione cumulatus vel indè intelligas, quòd tredecim
Filios Patriæ in obsequium, Domui in subsidium de *Ka-*
czynscia sua consorte suscepit: HIERONYMUM Præfe-
ctum regendorum limitum Palatinatus *Brestensis* in Li-
tvania, DEODATUM Notarium terrestrem Rzechycen-
sem, LEONEM Vice - Præfectum Castri Rigensis, NICO-
LAUM Vexilliferum Rzechycensem, CONSTANTINUM
Dapiferum Rzechycensem, PHILONEM Judicem in-
tegerimum terrestrem Rzechycensem, JOANNEM prius
Pincernam, dein Notarium terrestrem Rzechycensem,
GEORGIUM Mareschallum Rzechycensem, BASILIUM
Equitem Melitensem, Commendatorem *Posnaniensem*, RA-
PHAELEM, qui sæculo nuntium remittens militiæ Chri-
sti in Religione nostra S: P: FRANCISCI Minorum
Observantium stipendia meruit, GABRIELEM, quem in
tenera ætate morte præventum tantò plus dolendum,
quantò majorem spem de se optimè merendi apud ani-
mos omnium suscitaverat, CHRISTOPHORUM Vica-
rium Judicis Rzechycensis, ADAMUM Centurionem

peditum auctoramenti externi cordatissimum contra Go-
 thos militem; quos deinde omnes in juvenili adhuc æ-
 tate Martem spirantes Regi STEPHANO præstò faciens,
 in perpetuum Reipublicæ vovit obsequium, atq; jureju-
 rando devinxit. Suscepit tantum pignus amoris in Pa-
 triam quàm gratò animò augustus Princeps difficile di-
 ctu est; dilatabantur spacia cordis præ latitia, mens per-
 fundebatur gaudiò optimi Principis conspicientis coronam
 tenellorum Fratrum, disciplinâ morum, ac pulchritudine
 corporis optimè cultorum, vota sua & desideria Martis
 arte aliquandò coronantium; atq; pro sua erga eos te-
 neritudine animi, tum Patris satis emeriti labore, regiâ
 suâ munificentia tam vastum perpetuò donaverat fun-
 dum, ut in eo Oppida *Judyce & Krzymyska* ab eodem
 ALEXANDRO condita, sat commodè ad non desitaram
 JUDYCCIORUM memoriam erigerentur. Equites ge-
 nerosissimos exterranearum Provinciarum dignitatibus
 conspicuos audire aves; præterquàm quòd BASILIUM
 Equitem Melitensem Filium ALEXANDRI Commenda-
 torem Posnaniensem egregia tantò laudabilius deprædi-
 cant facta, quantò pro salute Patriæ, & Fidei Christia-
 næ defensione fuerint exantlata: NICOLAO JUDYCKI
 Equite pariter Melitensi *Commendatore Stowolowicensi*
 (e) quid gloriosius de quo ut verba faciamus; non
 est quòd ab uno desideretur Oratore, quin innumeros,
 eosq; hac in arte peritissimos læcessere, atq; à laudibus
 hujusmodi perfectè tangendis longè abesse, quantum no-
 bis putari liceat, necessum erit. Labores enim Viri per o-
 mnia commendatissimi nulla difficultate superabiles si
 spectentur, innumerabiles sunt, si facta: planè prodigio-
 sa; nec est (ne me mea fallat opinio) quod ejus me-
 ritis.

(e) NICOLAUS JUDYCKI Comes in Mys, E-
 ques Melitensis, Commendator Stowolowicensis, Generalis
 (ut vocant) Armamentarii M. D. L. Præfectus Le-
 gionis S. R. M. Castellanus Novogrodensis, Regimenta-
 rius Exercituum in locum Ducis designatus, floruit
 circa Annum 1659. Recuperavit à Moschis Dziesnam &
 Siebioz, fundavit Collegium PP. S. I. in suo Comitatu
 Myszensi, quod postea Novogrodecum translatum est.

ritis ex æquo responderi queat, an honores illis est su-
 perior, quibus extra Patriam innumeris cumulatus, tan-
 tò honoratior, quantò Poloniam nobilitatem omnibus
 anteposuerit, an divitiæ; has heroicus animus immorta-
 li bellatorum gloriæ intentus superbè contempsit, atq;
 calcavit, an Regnum aliquod; hoc Vir pûssimus pulchri-
 tis judicavit mereri, quàm cum cæde plurimorum obti-
 nere, an Patria ipsa; è re quidem est, ut eâ ipsâ præ-
 miaretur, cui impendere vires non dubitavit; forti ta-
 men ubiq; Patria est, quam Eques Magnificentissimus alie-
 nis in regnis cum ingenti suorum commendatione que-
 sivit, non animo propriam deserendi; hæc enim nota à
 gente fidelissima longè abest, verùm gloriam ejus, con-
 tribuliumq; fortitudinem extra fines finitimarum Provin-
 ciarum, imò extra Europam dilatandi. Plus ita è; meru-
 it quàm nobis singula præmia honorum percipientibus
 effari liceat: unum (quod summa laudum ejus est) e-
 differere fas est, non modò omnibus his rebus dignus
 effectus est, verùm quæcunq; ei eximia è regni officiis
 dignitates, atq; ministeria collata sunt, non tam us ornatus,
 quàm ad illa plurimum detulit ornamenta. Hic
 omnibus numeris absolutus Vir, cogitabat in animo
 quantum conducat ad Reipublicæ utilitatem, si ad No-
 minis sui magnitudinem extranearum nationum adjungat
 peregrinationem, minimè verò si eandem inter domesti-
 cos cohiberet lares; non sine magna Principum admi-
 ratione, summorum Pontificum adoravit solia, Cæsarum,
 Regumq; concubavit sibi Majestates, cæterasq; potentis-
 simas Europæ percursans aulas, ubiq; moribus conspicu-
 us, ingenio mirabilis, omnium disciplinarum genere re-
 fertissimus, gloriam Polonorum extra Europam transma-
 rinis, & ultra invehit regionibus. Vidit in illo Sarmatice
 nobilitatis, & JUDYCCIANI Sangvinis excellam in-
 dolem Vienna Austria, admirata est illustre armorum
 studium Roma, animum quoq; non minus ad bella fer-
 tissimum, quàm ad pietatis exercitium ferventissimum ex-
 perta est MELITA. Plura dicam! illi hostes Ortho-
 dxæ Fidei persequentis Adriaticum, Jonium, & Siculum re-
 veritum quasi cessit mare, & Mars ipse è Tunetanis mœ-
 nibus porrexisset manum videtur, quorum munitissimum

portum exigua Melitensium classe armatus mugientium inter tormentorum ignitos globos ingressus, & plurimas naves apparatu bellico instructas igni succendit, & septemdecim ejusdem fœnoris Myoparones frementibus in cassum barbaris secum *Melitam* asportavit. Illi palmam deferunt *Algerii & Bisertina* regna, quorum armatas pyratas triremes Christianorum prædis, cladibusq; famosas incredibili fortitudine multoties expugnatas, captivas in triumphum duxit. Ille Urbes oppressas in cæde & sanguine natantes vindicavit, & spem Thraci, metum Candiæ, Italiæ, regnisq; adjacentibus trepidationem exemit. Neq; hic est exitus laborum infatigabilis NICOLAI, redex enim ex diuturna alienorum regnorum per mare, per terras expeditione, incidit (ut verbis utar Pœtæ) *in Scyllas volens vitare Charibdes*, Patriam nempe Moschorum, Cosacorum, & Gothorum perniciosissimis insultibus oppressam, petulantis populi tumultibus agitatam, Urbium direptiones, Villarum nobilitatis populationes, infantis populi cædem continuam invenit. Quod quàm grande ac insolens malum, tam forti quoq; manu reprimi debuerat: ingemebant populi, lamentabantur nobiles, tetrâ hostium armis perterriti crebra suspiria faciebant Cives: O utinam quantocumq; utinam Herculem Polonum NICOLAUM Equitem Melitensem reducem videremus! utinam fortitudinis ejus gauderemus subsidio! Quem quàm primùm advenisse intellexerunt, dictis assequi difficile, quanto se ad Eum omnes contulerint apparatu: videres alterum gratulationem diu expectatæ presentiae exposuisse, singulibus inter puncta, statûs miseri verba fecisse alterum, illum direptionem suorum bonorum, hostium prædâ perpessam indoluisse, hunc, ut pestiferæ absq; mora succurrat cladi exorasse. Quid ad hæc Vir præstantissimus: missasne ac irritas contribulium fecit querelas, causamq; tam justam de Patria ulciscendi simulatô animô prætermisit? absit hæc à Viro eximio nota! his auditis expavit atq; contremuit, hæc fortè secum ajens: ergone luem illam adventantium hostium per multos Districtus, & Palatinatus serpentem diffundi ultrâ permittam! ergone libertatem pulcherrimam omnibus regnis invidendam vinciri,

ciri, perimi, atq; ad ultimum inimica manu jam jam deleri siccis oculis perferam! hanc dexteram, quam impavidus externarum Provinciarum sacravi tutelæ, amantissimæ subtraham Patriæ! ecquis vel scintillam JUDYCCIANI sanguinis habens hæc indomita bellorum spaciari sinet monstra? quis lacrymas orphanorum, quis subsannationem, quis injuriam omni malo pejorem, justis non ulciscetur armis? Hôc zelô succensus Eques fortissimus integram legionem externi militis de bonis propriis stipendiatam, sub signa actoratam Patriæ ad pericula propulsanda unâ secum devovit: ac ubi postulante populo, suffragante JOANNE CASIMIRO Rege, inunus Castellani Novogrodensis, Præfecti (ut vocant) Generalis Armamentarii M: D: L: Regimentarii quoq; Exercitus M: D: L: suscepit, illico manum victoriis jam dudum terrâ, mariq; assvetam hosti admovit, bellum extinxit, Cives composuit, jurgia compescuit, tranquillitatem pacis restituit, Svecis formidolosus, Moschis, & Cosacis intolerabilis effectus. Multum ei debet Samogitia, quod eam à Svecorum oppressione liberaret, plus Alba Russia, quod illi ad Albam Dunam *Dziesnam & Siebiez* è Moschorum possessione erepta regno restitueret. Hæc de NICOLAÛ: at quid dicam de THOMA JUDYCKI Equite pariter Melitensi NICOLAI Fratrem germano rebûs gestis, & virtute eidem perquam simillimo: hic ardua premens vestigia Fratris, gentis suæ gloriam auxit, famam dilatavit, sæculisq; memorabilem Equitem Melitensium triadem in Domo JUDYCCIANA complevit. Magnis in Patriam meritis celebratos memorare cupis? qui tam bene de ea meriti sunt, atq; LEO, ANDREAS, & ALEXANDER, quorum etsi totius vitæ ratio, obsequium Reipublicæ, mors tamen tantò gloriosior, quanto ab hostibus Patriæ, ANDRÆ sub *Zwonic* à Tartaris, reliquis alibi prælium agentibus fuerit illata. Te verò GREGORI JUDYCKI (f) generosi Patris GEORGII lectissime Fili, Aulicæ cubicularie Regis, dein Rott Magister

Ez
(f) GREGORIUS JUDYCKI per duodecim Annos Aulicus cubicularius Regius, deinde Rott Magister S: R: M: Mareschallus Rzeczycensis ad Pultuscum bello occubuit Anno 1656:

ster S: R: M: Mareschalle Rzeczycensis omnibus saeculis praedicande quid memorem? nae Te amor Patriae victimam fecit, ut ejus gratia vitam profunderet, quod quam arduum, tam laudabile facinus est, Tibi ludus erat: praeterquam enim quod sanis consultationibus, atque dignis tantò Virò adhortationibus coevos Tuos ad id virtutis genus à tenera aetate pertrahere studeres, illud strenuè cum Gothorum exercitu decertando Pustusceusibus in campis proprio fatò ad oculum ostendisti. Sacris honoribus florentissimos habere intendis? VALERIANUM accipe Suffraganeum Nominatum, Archi-Diaconum Vilensem, Praepositum Trocensem, & Bialensem, Referendarium, & Notarium M: D: L (g) pietate in saepes celeberrimum. Sanguinis communionem cum amplissimis stirpibus nactos in medium proferre satagis? CONSTANTIUM JUDYCKI Dapiferum Rzeczycensem habes, qui accepta sibi in sociam vitæ CÆCILIA JASINSKA Filia NICOLAI JASINSKI Notarii M: D: L: Praefecti regendis limitibus Vilenensis Palatinatus ex Matre MARIANNA Filia SAPIEHÆ Palatini Novogrodensis nata, magnam cum SAPIEHARUM Nominis, nec non cum GIEDROYCIORUM, MASSALSCEORUM, BIELINSIORUM, eò quod ipsis nuptæ sunt Sorores suæ Consortis, inivit societatem. Denique quid memorem alium ALEXANDRUM, SAMUELEM, & HIERONYMUM bellò & pace acceptissimos? quid VIADISLAUM, & alium ADAMUM in Castris continuo Patriæ obsequentes? quid alium JOANNEM Pincernam Smolenscensem consilio gravissimum? quid alterum etiam ALEXANDRUM (h) Aulicum Regium, Tribunum Rzeczycensem, Praefectum Castris Jasvonenensis, Rott Magistrum & Praefectum legionis S: R: M: ejus dexteritas multum profuit ad ejicienda Gothorum Castra è Ducatu Samogitiae? quid alium GEORGIUM (i) Praefectum pariter Castris Jasvonenensis? NICOLAUM itidem, & JOANNEM? quid VALERIANUM Dapiferum Rzeczycensem,

(g) Floruit circa Annum 1671.

(h) Hic multum detulit subsidii ad ejiciendas è Samogitia Svecos Anno 1655.

(i) Floruit circa Annum 1674.

censem, & ANDREAM Fratrem ejus? quid alios sexcentos & ultra ad calamum voco? uti PHILONEM Tribunum Braclaviensem, & PETRUM utrosque Mareschallios Rzeczycenses, GEORGIUM Filium CHRISTOPHORI aliosque quam plurimos. STANISLAUM tandem Vexilliferum Praefectum regendis limitibus, dein Mareschallum Rzeczycensem (l) quibus efferam laudibus? cujus ingenuae dexteritati, & erga Reginam Caeli pietati Fortalitii Lachoviensis tutela justis titulis adscribitur. Aderat enim tum effigies gratiosissimæ Dominæ eadem, quæ nunc Bialynicis in Alba Russia visitur, cujus quaque die pronis in terra adeò exoravit clementiam, ut paucum exercitu Polono Fortalitii curam gerens passim Mareschallus armis an precibus hostes prostratos viderit, multosque spe expugnandi frustratos inglorios repulerit, in dubio relinquitur. Arcis verò Vilenensis quam acer existit Propugnator, vulnus sagittæ Svecorum in facie perceptum satis ad concitandos nobilium animos perorat. Quid ennumerem alios? quorum eximia in Patriam merita, in Superos religionem, in Cives amorem, in plebejos benevolentiam nulla non aetas vidit, coluitque. Atque adeò si virtutes, & opera immortalia recenserem? Numinum prodigia recenserem, vel quod sint thaumaturga, vel quod rarissimæ perfectionis excefferint gradum, gloriam, dignitatem? si Senatores numerem, quis prudentior? Si Bellatores, quis gloriosior? si Cives Patriæ, quis fidelior? JUDYCCII, quo non celebrati sub sole, quibus non adorati à Gentibus, quibus non inclaruerunt terris, quas non occuparunt Provincias, quas non induerunt purpuras, tot operum immortalium exantlatores, Turcicis, Scythicis, Zaporoviiis, Rossiis, Asiaticis, & Africanis triumphis celebres? quorum cum singuli singulos Oratores postulent, coarctato verborum ambitu laudare satis non possumus. Uberius fortasse nitidiusque exponenda essent eorum praesertim, à quibus directo ordine

(l) Floruit Anno 1661. Arcem Lachoviensem à Moschorum, VAnensem à Gothorum obsidione liberavit. Nieściecki Tom: 2: pag 447. Et acta Imaginis Bialynicensis sub Anno 1660.

dine redundant ad Te *ILLUSTRISSE DOMINE*, ac jure hæreditario proximè pertinent, Patrum, Majorumq; Tuorum ornamenta, videlicet ALEXANDRI JUDYCKI (*m*) Castellani Minscensis, JOANNIS (*n*) Notarii terrestris Rzeczyensis, Patris demùm optimi, Tibiq; longè carissimè ANTONII Vexilliferi, deinde Mareschalli Rzeczyensis: at cum nil veriùs ac ipsi Filii Parentum speciem & corpore, & animo etiam referre soleant, quid est, quòd ipsis è monumentis simulacra mortuorum ad ornandum eruiamus, si in Te *ILLUSTRISSE DOMINE* vivam ac spirantem paternæ Probitatis, avitæq; gloriæ imaginem contuemur; si quis tamen est, qui cum, quàm præclarus fuerit, à nobis describi postulat, is regiam quamdam, perampnam, æquè ac splendidam omnium virtutum tanquam domicilium proprium præ oculis ponat, ex eaq; Viri præstantissimi cum ornamenta naturæ, tum comoda ex iis in bonum publicum redundantia colligat, atq; componat: unam præ cæteris non postremam laudis ejus esse materiam, quòd Legati munere pro Comitibus Convocationis (*o*) decoratus fuerit. Quòd quàm difficile, atq; honorificum ei negotium datum sit, ut totius Districtus vota ac desideria solus contineat, tam magna, atq; ad id muneris idonea virtute præditum fuisse nemo non concludet ANTONIUM. Hocq; jam ad maximam Nominis Tui commendationem satis opinor esset *ILLUSTRISSE DOMINE*, nisi quem hic præterire nefas esse ducimus, memoriæ nostræ identidem occurreret Vir inclytus MICHAEL Castellanus Minscensis Tuus *ILLUSTRISSE DOMINE*, Frater, cujus Majestuosam gravitatem, plenumq; magnis consiliis Caput intuita est corona Senatus Iolonici; Comitibus quoq; generalia (*p*) admirabilem eloquentiam, legumq; peritiam conspi-

(*m*) Floruit Anno 1677.

(*n*) Floruit Anno 1674.

(*o*) Legatus fuit è Districtu Rzeczyensi pro Comitibus Convocationis Anno 1596.

(*p*) Legati munere bis functus est præ Comitibus Anno 1722: Et Anno 1724: Mareschalli etiam magni Judiciorum M: D: L: munus magna cum laude obivit.

conspicientia non semel fortè admirata sunt, quis ut MICHAEL tanto rationum pondere, tantà constantiâ animi, tanta oris suavitate, totiusq; corporis compositione insigni pro ea laboravit? De Judiciis verò Tribunalis M: D: L: quorum supremus existit è numero Judicum Deputatorum Mareschallus, quid dicam? illo judicia regente, justitia summò locò habita, crimina vindicata, Villæ nobilium aliàs viduatæ possessoribus suis restituta, litigia populi composita, ac quod suum est jure probatum, cuiq; decretum, firmatumq; est: verè ob hæc præclara justitiæ munimina Pater orphanorum, ac relictorum, nobilitatis quoq; oppressæ vindex, ac Patronus dici meruit. Tanti viri quò amplior virtus, rarioresq; memorantur dotes, eò magis dolenda est jactura, nec unius, aut alterius Palatinatus lachrymis extingvendum esset fatorum incendium, nisi quod sufficientissimum acerbo dolori remedium est, accederent duo Filii ut gloriæ Paternæ successores, ita Nominis & virtutum hæredes Patri non indigna progenies, ANTONIUS, quem de lectissima sua Conjuge SOPHIA de UNICHOWSCIS JUDYCKA, & JOSEPHUS, quem de piissima, si autem nudâ veritate dicam, communi Matre omnium Religiosorum Ordinum, pauperumq; Domina munifica secundi voti MARIANA OGINSKA Filia Palatini Vitebscensis, susceperat, qui in quos viros evasuri, suis progressibus luculenter demonstrasse videntur: & quinq; pariter lectissimæ Filie MARIANNA, quam Domui PUZYNDARUM avita nobilitas inseri fecit, ANNA, quam pietas in Superos intersacras DEO Virgines de SS: Sacramento adnumeravit, BARBARA, quam Domui TYZENHAUZORUM natalium splendor invexit, ELEONORA, quam excelsa de rebus divinis studia Filiam FRANCISCI in Ordine nostro fecit, & THEOPHILA multis naturæ donis conspicua; omnes non minùs natalium splendore, quàm utriusq; Parentis virtutibus ornatissimæ. Nec tandem silentiò suppressere audemus MICHAELEM JUDYCKI Judicem terrestrem Rzeczyensem, qui præterquam quòd in suo Districtu optimis meritis floreat, in quinq; Filiis THADDEO, JOSEPHO, JOACHIMO, MARTINO, & MAT-

THÆO toti Litvaniæ spectatissimus est; ex quibus THAD-
 DÆO (q) cum magno partium litigantium emolu-
 mento suprema M: D: L: Judicia gloriabantur. Et
 hæc est *ILLUSTRISSE DOMINE* gentis tuæ am-
 plitudo, quam si non ita, ut in se est, tetigimus, & in-
 genitæ Majorum Tuorum magnitudini, & nostræ im-
 puta brevitati. Quemadmodum enim integra nunquam
 possunt videri astra, etiamsi vitreos multiplicet curiositas
 oculos, & propè Argum agat exerta contèplatio; ita de
 Majoribus Tuis par habeatur ratio, necesse est: Illustrissi-
 mi siquidem sunt, æquè ac numerosissimi. His, quàm
 copiosus clarissimarum Familiarum cætus ultrò sese per
 affinitatem adjungit, quis numerando percensere valeat
 notissima orbi Nomina: SAPIEHARUM, CHODKIEWIC-
 CIORUM, MASSALSCIORUM, GIEDROYCIORUM,
 BIELNSCIORUM, JASINSCIORUM, TYSZKIEWIC-
 IORUM, OGINSCIORUM, WOŁODKOWICCIORUM,
 PODBERESCIORUM, KOPCIORUM, CHREPTOWIC-
 CIORUM, RUDOMINARUM, FIRLEJORUM, FRA-
 CKIEWICCIORUM, UNICHOWSCIORUM, PUZYNA-
 RUM, TYZENHAUZORUM, PLATERORUM, GA-
 LIMSCIORUM, SCYPIONUM, SULISTROWSCIORUM,
 BRUDAWSCIORUM, KACZYNSCIORUM, RAHO-
 ZARUM, DERNAŁOWICCIORUM, aliaq; innumera non
 minus generis claritate, quàm antiquitate absq; commen-
 datitiis Oratorum formulis celeberrima:

Ab his Tu *ILLUSTRISSE DOMINE* Majori-
 bus non in uno regno florentissimis descendis: hos San-
 gvinis ac virtutis habes Fratres, per omnia Tibi simili-
 mos: cum his Familiis affinitatis & gloriæ communionem
 nactus. Quod quam in Te permagnum, & honorificum
 est, quod ab amplissimis, & antiquissimis in Litvania
 Majoribus oriaris, tam in iis in quorum vita Prædecesso-
 rum factis simile atq; præclarum relucet nihil, summè
 dedecorum atq; inglorium est. Avitâ quippe gloriâ quid
 juvat extolli, eamq; plus æquò suam appellare, si illa diffi-
 cillimis & sudoriferis Aboriginum laboribus parata, socor-

(q) E Districtu Rzeczyceński Judex Deputatus ad
 Tribunal M: D: L: electus est Anno 1758:

di ædibus in privatis degenerum successorum otio incipi-
 at labefieri, atq; vilescere? quid confert alti sanguinis ma-
 gna ex parte factum in se derivari, si ille rebus Patrum
 præclarè gestis, quæ præcipuum nobilitatis genus sunt,
 non modò non respondet, verùm etiam exosis posteri-
 tatis moribus dehonestetur? imò præstat, quantum mea
 fert opinio clarissimum sanguine, & eximii in Patriam me-
 ritis à Majoribus comparatum suppressi nomen: neq;
 eo Herodè, aut illò satum Principe gloriari, quàm eidem
 longè diversa vitæ ratione infamiam aspergere. Hæc
 quàm longissimè à Te *ILLUSTRISSE DOMINE* ab-
 sunt, cum primis in Patriam amor, non absimiles post-
 modum aliæ Majoribus virtutes nemini non planum fa-
 ciunt. Si etenim illos quiescentes sub marmore cineres;
 illa immortalium Heròum sciscitaremur simulacra, quid
 olim piissimi eorum manes de Patria sentirent? quid e-
 gerint? quosq; labores illi contulerint? nonne id ipsum
 in Te, ad quem omnis Majorum & dignitas, & splendor,
 & prædicatio absq; diminutione laudis confluit, reperi-
 ri deprehensum est? Illorum, inter innumeras virtutes
 principem esse benevolentiam hæc eadem Orationis par-
 te exploratum est, quâ adeò erga Patriam propensi ex-
 stiterint, ut quod ei titulò beneficentiæ in quodam pon-
 dere & mensura aut saltem mediocri intensione labora-
 tum esset, pietatis ostensione, laboratum est in gradu
 summo: ita, ut modum discretionis supergressi finem ex-
 tortis à se operibus haud faciebant, nisi simul cum termi-
 no vitæ. Et bene est, cum enim omnia (verbis utor
 Tullii:) *ratione animoq; lustraveris, omnium societatum
 nulla est gratior, nulla charior, quàm ea, quæ cum Re-
 publica est unicuiq; nostrum. Chari sunt parentes, cha-
 ri liberi, propinqui, familiares, sed omnes omnium cha-
 ritates Patria una complexa est; pro qua quis bonus du-
 bitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? (*)* & vel
 maximè simul atq; in mentem sibi venerit hæc eadem
 Patrum, Avorum domicilia vetustissima, Præceptores mo-
 rum addictissimos, Magistros eruditionis piissimos, ipsosq;
 parentes contineri. Hoc porro *ILLUSTRISSE DO-*

(*) lib: 1: Officiorum

MINE in Patriam officium quàm ardentè exequutus es, tò-
tius vitæ Tuæ ratio omne dubium sustulit. Et cum imprimis ad
teneram ætatem Tuam animum advertimus; vos Illu-
strissimorum Progenitorum palatia, atq; conclavia, in
quibus ingenuus, lectissimus adolescens primæ educationis,
disciplinæq; domesticæ sumpsit exordia. Te numerosissi-
ma familiæ corona, vosq; aulæ totius ministri in testes
voco; nam ut nemo est nobilium virorum, qui Fundato-
ris nostri amplissimi eximia in Patriam merita non co-
gnoscat, ita fieri non potest, ut qui alius de iis, quàm
præclara sunt, melius atq; vos ipsi, quibus cum præsen-
tissimè versatus fuerit iudicium ferre possit. Agite itaq;
dicite; ex quo primùm tempore in oculis vestris Illustrissi-
mus Castellanus incunabula egressus, atq; rationem in-
genii experiri cepit, quanta jam tum futuri in Patriam
initia dederit obsequi; quàm ingenua teneræ ætatis com-
mendatione extiterit; ut omnium ora atq; oculos in se
converti videret, adolescentium omnis perfectionis idæa
atq; exemplar prædicatus. En quàm diligenter ille aman-
tissimi sui Genitoris gesta observet; quam continuo con-
jectu oculorum mores Paternos perspectos atq; admira-
tos in se transferre studeat; res summas cum Reipub-
licæ, tum domesticæ Æconomix pertractatas atq; ex-
peditas, sedulo animadvertat; quem nobilitati amorem,
hospitibus affectum, subditis benevolentiam ostensum est,
considerat, ac ad suum referens animum altè menti suæ
imprimat. At si in aliquem è nobilitate virum offende-
rit tum vehementer ab eo seiscitatur: quid in Comitibus;
quid in consiliis; quid in iudiciis; quid in Magistratibus;
quid in militari arte negotii esse, ut sibi adaperiat.
Hanc in ipso juventutis aditu, quando cæteri vulgò a-
dolescentes ambitione, gloriâ, aut certè degustandis sva-
viter inexpertæ dignitatis illecebris unice occupantur;
viam ingressus Illustrissimus Castellanus; difficilè dictus est,
quàm longè à frivolis atq; profanis rebus mentem abdu-
xerit; quàm optimis disciplinæ moribus sese armaverit;
oculos quàm pulchrâ faciei modestiâ composuerit; nemo
est, qui cum garrulum, aut alterius negotio sese immis-
centem, nemo turbatum, nemo irâ commotum viderit
unquàm

unquàm, ut in tenera ætate maturitas ingenii, operum
gravitas, animi modestia ad summos honorum apices
prælusisse viderentur. Hæc domi: at ubi altiori imbue-
ret animum cultura ac literarum addiscendi provinciam
in se suscepit, quàm sedulo libros omnis generis revolve-
rit; quàm acutè de rebus difficilissimis differaerit; mira
rerum perceptarum varietate reliquis quàm præcelleret;
ut hæc in arte studiorum non solum coætaneos nobili-
tate ingenii anteciret, verùm etiam tum, quantus Patriæ
esset Civis futurus, qualisq; defensor, ac æquitatis amator
suis in scriptis, compositionibus, orationibus, publicis ac
privatis disceptationibus, plenis rerum Patriarum momen-
tis ostenderet. In humanioribus verò scholis dum alii
otio torpentes nomen doctrinæ venari solent non rem;
Ille mentem suam altissimis semper cogitationibus inten-
tam, illamq; sciendi de rebus gravissimis aviditatem, pro-
fundam de maximorum Virorum difficilissimis muniis in-
dagationem; quod armorum robar, quæ fortitudo in
bellis Duces, quæ in Senatu gravitas Statores, quæ in
Arcopago iustitia Judices, quæ Majestas Reges & Impe-
ratores, quæ benevolentia in Cives singulos Moderatores
concernat; adèò exercuit, ut ad singula vastissimam ani-
mi sui reperiret capacitatem; in singulis legeret illam
altissimis dignitatibus consentaneam regendi normam, quæ
in-dubia expectatione inclytam animi sui indolem præ-
stolarentur. O Juvenem lectissimum, adeone tantus Tu
pectori insedit amor Patriæ, ut teneræ ætatis vincula
rumpere videaris, dummodò quantocyus in obsequium e-
jus provoles! Videte laxioris disciplinæ adolescentes, quibus
aucupium gloriæ, spes inter homines, eminendi aut certò
vana rerum abditarum curiositas finem studiorum propo-
nit; videte inquam, atq; animum admove, quomodò
Illustrissimi Castellani & cura, & omnis conatus, & stu-
diorum labor, Patriæ cedunt in emolumentum; quomodò
ei, à qua vitam honorum, ac dignitatum sortitus est,
cuncta sua conferat, pietatemq; quàm jure gratitudinis
à quovis Cive sibi debitam, à multis tamen neglectam,
Respublica prærequirat, ex integro restituat; Videte ac di-
scite tantò Vos obsequiosiores erga Patriam debere, quan-

tò nobilitatis ingenitæ prærogativâ cæteros inter eminea-
tis. Verùm quamvis hæc tam magna eximii in Rem-
publicam officii in tenera ætate indicia sunt, nisi tamen
in virili magnus quidam hujus virtutis splendor, qui
omnium oculos præstringat, oportet, aut omnes, aut cer-
tè non paucos homines sui testes nanciscatur, parva for-
tassè cuiquam videbuntur. Transactò itaq; studiorum
tyrocinio, ubi Te ad altiora paraveris, dignitateq; Vexil-
liferi Rzeczyensis, deinde Notarii M: D: L: condecorare-
ris, quantum ingenii, viriumq; operis illuc conferre vi-
debaris, ut communi Civium utilitati de tuo prodesse
honore, dictis assequi difficile est. Et cum primis quòd in-
tricatissimæ nobilium contentiones, quæ ad Te undiq; seu
Delphicum tripodem pro resolutione persæpe delatæ,
incredibili prudentiâ cum partium commodo pertractatæ,
atq; enodata amicabiliter compositæ absolvebantur, non-
ne per amplius Tuæ laudis campus est? gravissima mo-
menta, atq; placita, quæ pro Reipublicæ salutè, pro re-
tinenda in flore libertate, legum indemnitate, Civium se-
curitate, in Comitibus particularibus in medium evocari fe-
cisti, nonne tam rarum, atq; præclarum Tuæ dexterita-
tis opus est, quàm rari sunt hodie pro integritate Pa-
triæ Flaminii, Observatores legum Lycurgi? occultæ per-
ditissimorum Reipublicæ proditorum technæ, doli, societa-
tates cum hostibus inite, amicitie celebratæ in publicis
consultationibus detectæ, tum quod sequitur? cautelæ in
futurum præscriptæ, nobiliumq; oraculis firmatæ, nonne
Tuæ industriæ, atq; pietatis eximius labor est? Legati ad
Comitia generalia negotiis suorum Districtuum à Te in-
structi; jura Territoriorum, terrarum, villarumq; nobili-
um justis defensionibus propugnata, atq; roborata, con-
sultationes publicæ mira ingenii eruditione intra termi-
nos æquitatis retentæ, atq; directæ, nonne Tuæ sapien-
tiæ effectus est? atq; adeò in omni negotiorum genere
activitatis Tuæ *ILLUSTRISSIME DOMINE* collata sub-
sidia haberi nemini non planum est; nisi fortè aliquem
ita umbraticum in utramvis aurem stertere contigerat,
ut de ea nihil inaudièrit, viderit nihil, is tamen si est,
nunc animum advertat, atq; videat, quanta est reve-
rentia

rentia in Ordine Senatorio cum Illustrissimum Castella-
num mira eloquentiâ verba facientem audierit? quæ con-
cordia animorum in Ordine Equestri, quoties ejusdem
montem perceperit? quanta alacritas parendi in nobili-
bus? quantus ardor audiendi in plebe, quoties ipsis rem
aperiret? incredibiles hæc omnium Ordinum propensio-
nes, atq; voluntates, quid aliud sunt, nisi verissima sum-
mi in Rempublicam meriti indicia? Nec id mirum cui-
quam videatur *ILLUSTRISSIME DOMINE* Te omni-
um amorem, admirationem, & obedientiam traxisse, recen-
tom quippe præterquam quòd veritatem in ore consedis-
sè tuo facta probant, hujus rei memoriam habere nobis vi-
dentur universi? nihil neq; in Codice Legum civilium tam
reconditum, atq; ad tuenda nobilium jura, dirimendasq; lites
tam firmum, neq; in diplomatibus Regum tam grave, præcel-
lensq; neq; in pactis conventis Regnorum tam cautum, firma-
tumq; neq; in bellorum, ac pæcis Tractatibus tam abditum
secretumq; demùm in teste temporum historia tam illustre
atq; rarum fuisse nihil? quò Tu non instructissimum pectus,
non divitem memoriam retuleras. Ad hæc, ubi Te pulcherri-
ma vultus modestiâ, majestæ corporis admirabili; in omnium
demittis reverentiam, non animò simulatæ sinceritatis,
quòd plerumq; malorum habitus est, verùm pietatis sti-
mulò erga nobiles Reipublicæ partes, animos venaris, &
corda rapis singulorum? Svavitate quoq; oris dum spi-
ras gratias, & aures omnium blandò impleas alloquid, ve-
lut quibusdam catenis constringis mentes tuis nutibus
obsequentes. His svavissimis oris Tui gemmis Regum
attonas Majestates, Senatûs curiam impleas, Cives Patriæ
in admirationem rapis, & distractas in diversa mentes
ad tuum nutum componis. Accedit, quòd illa Tua *IL-
LUSTRISSIME DOMINE* nemini magis quàm Viris
præstantissimis ex toto Patriæ deditis, atq; fidelibus propria
virtus, eorumq; singulare ornamento: quòd scilicet ne-
minem aditu prohibeas, omnibus Te facilem, urbanum,
comem præstes, singulis exhibeas officiosum. Te no-
bilitas oppressa in suis causis Patronam, Te contribules
difficillimarum rerum Consultorem, Te quoq; Religiosi
Dominum ac Benefactorem experiuntur; verbo habet

in Te quod amet Patria, suspiciant Reges, collaudet Sertatus, venerentur Cives, mirentur universi. Omnes denique quotquot animum ad Tua in Patriam merita advertunt, in ea esse sententia: ut hac Tibi in Rempublicam suffragante virtute, non quæsitum, non postulatum, sed ad omnes honores natum, educatumque fore fateantur.

At quoniam bene mereri de Patria suis obsequiis haud potest quisquam, nisi recte de eadem sentiat, quod boni Civis officium est, prætereaque genuinum clarissimorum Virorum opus, de eo itaque in præsentiarum nobis sermo est. Sunt profecto, qui magnam vitæ suæ partem, aut coacti ministerio Reipublicæ impendunt, aut si benevolè eos tam operosam obire provinciam contingat, ad speciem duntaxat, & usurpationem virtutis fictos esse oporteat, ut sic Majestatibus regum longè à utilitatis abductis, Civibus errore circumventis, honores, & Magistratum subsellia aucupentur, atque in iis indignè positi facilius desideratam sibi diu artem fallendi exerceant: Patriam, in qua delenda occupati fuerunt, enormi flagitio, crudelitate, perfidia, commaculent, lacerent, prodant: quo fit, ut eorum ratio agendi fiat detestabilior, consilii sententiâ perfidior, sinceritas suspiciosior, amicitia periculosior. Appellabis tales hostes Patriæ: peiores sunt, quorum arma tantò damnosiora sunt, quantò domestici, cum bellum cient, latrones dices: horribiliores sunt, quorum præda tantò perniciosior, quantò minus prævidetur, fures vocabis: sceleratiora sunt, quorum rapina tantò crudelior, quantò in damnum vergit boni publici. Illud porro exitiale malum quamvis per omnes Reipublicæ status ingenti Civium serpit clade, specialem tamen in iis locum tenet, quibus summa imperii in Republica delata est, qui, ut, communi suorum salutem, rebus bene gestis provideant, ita, vafre pertractatis eidem noceant necesse est. At Tuorum *ILLUSTRISSE DOMINE* honorum Vexilliferi Rzeczycensis, postea Notarii M: D: L: ad extremum Castellani Minscensis dignitas, ut pro præmio virtutum, quas satis jam spectavimus, collata est, ita fieri non potest, ut in eadem constitutus, aliquid contra Rempublicam moliri auderes: à teneris quippe

pe annis ea menti Tuæ insedit sollicitudo, ut Patriam, à qua lactatus, ac honoribus usque huc enutritus es, in flore videas, eamque quantum Tibi per omnes modos liceat, juvares. Atque ideo, etsi totius vitæ Tuæ ratio rectus de Patria sensus dici potest, officia tua nemini non planum faciunt, præcipue tamen Senatoria dignitas, ad quam conferendam non cæca assentatio, aut non satis perpensa meritum præstantia, verum iustitia ipsa, perquamque idonea huic tam alto muneri capacitas Serenissimum *AUGUSTUM III.* induxit Regem, id virtutis sibi vindicat nomen: Senatoriam enim conscendendo Curulem vel maxime nosceris quomodo rebus Patriæ prosperis prospicis, adversis consulis, Senator regni fidelissimus. Audire itaque Illustrissimi Domini Castellani de Republica sensum boni Civis cupitis: is est, qui nec blandis munerum donis debilitari, nec atrocibus minis regum cedi, nec periculis affinium suorum frangi, nec obvolutis veritatis specie fallaciis irretiri, quin sese pro Reipublicæ integritate, pro libertatis tutela, pro salute contribulium, pro indemnitate legum, ea prudentiâ, quæ unum è *JUDYCCIIS* decet Senatorem, illo candore pectoris, quò fidelissimi pollent Cives, illo acumine ingenii, ac rationum subtilitate, quæ superari a nemine valent, obsistat, ita, ut ubi alios metus bellorum percellat, amorque privatus suorum à proposito defendendi Patriam deterreat, Illustrissimus Castellanus solus paratus prælii agere, vitamque manifestis armorum periculis proderet, quam à recto in Rempublicam sensu vel latum unguem recedere. Oconservent Te *ILLUSTRISSE DOMINE* toti regno boni Superi quam diutissime! Sed quid ego de perspicuis, & per omnium ora pervagatissimis rebus impensius incumbo, vereor Senatorum beneficentissime, ne fastidio sit oratio, si de ea Tua beneficentia, vi cuius meritis Patriam cumulasti, diutius peroratum foret. Venio nunc eò, quò me non assentatio ducit, sed fidelitas: quantum nempe nobis beneficis existas. Quod altera Orationis parte tantò brevius demonstrandum erit, quantò formidamus magis, ne tuâ patientiâ abutamur.

Inter omnia vitæ nostræ mortalis officia, si est ali-

Gz

quod

quod, quod præcipue rationale, atq; cæteris præstantius humanum genus cohonestare possit, tum profecto illud, cum supremo naturarum Auctori rebus in agendis continuo conformamur, altissimæq; bonitatis ejus speciem quamdam ac imaginem recta vivendi ratione, ac moribus vitæ teneamus. Hoc unicum quantum nobis opinari liceat reliquis omnibus adeo supergreditur, ut si quem illò ornari non conspicimus, quibuscunq; aliis animum prædivitem gerat, non tantum à perfectionis idea alienum esse, verum etiam inter homines, quorum primum ac ultimum agendi exemplar est mens æterna, næ numerari non posse quasi exploratum habemus. Cum etenim universi Opifex cuncta aspectabilia propter hominem atq; adeo præ exiguo temporis spatio finita; hominem verò perquam mirabile sui simulacrum propter se, atq; adeo æternitate donatum elaboraverit, quid aliud voluisse evincitur, quam quòd omnia & singula ejusdem opera sibi tanquam primæ directrici conformentur regulæ. At quæ tandem præcipue DEI T: O: M: in hæc rerum sensibus perviarum teatro spectabilior est virtus, cui nos studiosius incumbamus, quanquam mirabilis mundi structura sapientiam, quâ nihil profundius, pulchritudinem, quâ nihil superius, providentiam, quâ nihil rectius, aliasq; ineffabiles commendant prædicationes, principem tamen inter ea locum vindicare videtur bonitas, quâ adeo erga miserum, atq; despectum genus humanum propensus sit, ut omnia ea, quæ oculus noster perlustrare queat, gratis largiri de thesauris sapientiæ suæ patiatur: ejus ferme solius imitatione quid beatius ad mortalitatis nostræ statum afferri, aut quid ultra ad naturæ intellectualis complementum desiderari possit, quam quòd naturam quodammodo superum à mortalibus participari, rebusq; Divinis quantum possibile est, longè distitum genus conformari. Conjectas hinc jam opinor *ILLUSTRISSE* *DOMINE* Fundator Gratosissimè, quid de Te nostra enuntiatura sit oratio: Te videlicet ex præscripto bonitatis supernæ præterquam quòd omnibus affabilis, omnibus comis, omnibus utilis extiteris, Religiosas Familias, nostrumq; cumprimis Ordinem tantâ complecti benevolentia,

tâ, ut ejus Parens amantissimus, & protector apud Magnates experiaris passim. Hoc quidem verum est: at non tam rarum atq; insolens, ut illud quoq; sibi Principes vindicare non videantur, quorum amplissimæ ditiones tanto plus arrogantia extolluntur, quanto Religiosorum Provinciis imperitare contigerit. Munificentia pariter in egenos Te cæteris supereminere, si cui eorum, tum certè nobis Tuæ liberalitatis consciis satis perspectum est: at hæc similiter virtus non tam infrequens est, ut uni eisdemq; nomen dederit, quin multorum iafedit animos, ut subsidium indigentibus rebus laudabile atq; perhonorificum esse ducunt. Quod tamen utrumq; maximum Senatoriæ ac Christianæ dignitatis Tuæ ornamentum, ne veluti rem, quæ omnium oculis, animisq; obversatur, auribus dare videamur missos hic facimus crebros de Te sermones, quam liberalis sis in benefaciendo, quam facilis ad preces, & communes omnium necessitates, quam aditu comis, quam nullos quantumvis abjectissimos ilimine proprio arceri permittis, certatim pauperum legiones, ad ades Tuas confluentes cum larga stipe quam latas, quantantesq; dimittis, relictorum ac miserorum presentem eamq; ab oculis hominum remotam, ne cui eximius religionis cultor videaris, quam sedulo geris, ita, ut Senatoria dignitate, an religione in DEUM major sis, in dubio relinquatur: illud duntaxat in medium evocamus: quòd & Ordinem nostrum, & illos, qui cum maxima conflictantur inopia prelixa, juvandi voluntate, & liberali stipe tantum prosequeris, ut omnia ea, quæ iisdem erogari facis, nihil inde laudis, nihil commodi, nihil quidpiam apud homines acceptationis refundi in Te iudicio rectissimo persvaderis: hoc demum paucis exceptis, tam magnum & insuetum est, quam rarum est hodie beneficium verè in Superos religione exhibitum. At nobis tantò facilius ad demonstrandum est, quanto hæc Tua virtus neminem lateat. Si enim à viro quopiam dignitatibus, ingenio, ac opibus conspicuo aliquod beneficii genus hominibus in mundo abjectissimis relictis, atq; à multis despectis, veste demissa, aspera, vili contectis, ostiatim emendicato pane vitam agentibus, quibus nullæ sint posses-

siones

siones, nullæ divitiæ, nullæ res, nullus respectus humanus, præstitum esse ad nos deferretur, cum profecto, ab iis nihil desiderari posse non difficulter affirmarem; cum omnia eorum si voluntatem compensandi excipias, faciunt nec teruncii. Quod si verò hoc nobis ita se habere permittitur, hic jam exultet necesse est Oratio nostra, qui non pauca, sed innumera beneficia tali modo ab **ILLUSTRISSIMO FUNDATORE** & præstita esse semper non ignoramus, & præstari. Ille enim verò nos, quos perpetua votorum sponsione mundanis renuntiatos esse rebus satis perspectum est, eâ complectitur benevolentia, quam mirentur omnes, invident non pauci. Ille nos ubiq; honestissimis nominibus extollit, atq; pro nobis apud summos in Republica viros patrocinatur, ut non raro nos tantæ honorificæ laudis suppudeat. Ille sæpè nec cogitantibus nobis, suam clientelam, sua piissima impendia liberaliter confert, qui videlicet nostram Familiam novis Foundationibus diductam ubiq; locorum in subsidium Ecclesiæ diffundi nunquam non ex animo precatur. In hujus rei veritatem vos Litvanæ Provinciæ religiosa domicilia, vos inquam imploro atq; obtestor; vosq; Trocenses aræ, erectiq; hisce oculis in nostris parietum muri, quos ille plenus pietate effusis largissimis muneribus, substructionum commodatissimis molibus & radice crexerat, in testes voco; vos beneficia *Fundatoris munificentissimi* ad oculum deprimite, atq; dicite: nonne tantarum de suis facultatibus impensarum *Illustrissimi Fundatoris* unicum esse finem, nil à nobis nisi summam **DEI T: O: M:** laudem expectari? Pervenit enim ad aures gratiosissimi Fundatoris Trocense Cænobium cælestibus exercitiis, esse commodatissimum, ab oculis hominum semotum, stagnantis aquæ vastitate perquam amenum, montis quoq; accessu habitabile, àëris benignitate salubre, omni demùm contemplanti vitæ situ debito compassum; at parco foundationis censa, adeò perexiguum, ut tam idoneus Religiosæ exercitationi locus paucis non nisi inhabitetur Fratibus. Videre fuit quanto ardore protinus manum munificam admovit, domum tenellæ Franciscanæ juventuti, obsequi; Divini tyronibus diu expectatissi

expectatissimam condidit, stipendiis auxit, censu ditavit; tum vehementer letari visus est, si sanctissimum ibidem delubrum laudibus Divinis repleri, Familiam Religiosorum augeri, ac in dies nova pietatis studia excitari inauderit. O beneficia non uni Conventui, sed toti Provinciæ utilissima! beneficia non hominis, sed virtutis! Discite tenacis dexteræ populares, si quos maximum vectigal in parsimonia reponit, aut si quorum liberalitatis fructus ad paucos pervenerit, inani tamen subactus gloria vim probitatis amittere cogitur. Discite quomodo Illustrissimus noster Fundator præstitis muneribus, prostratus ante aras ad humilitatem sese recipiat, demissis modeste, ac collachrymantibus oculis, supinis manibus vultu ad pietatem composito, genibus ad terram provolutis, opus suum supremo Numini commendet, omnia eidem debita, omnia eidem tanquam Auctori præstanda ex animo profiteatur, se verò dispensatorem, ac creditorem temporaneum, unum verò & solum Altissimum, Dominum suarum facultatum agnoscat, non gloriam, non laudem, non honorem inde quærat; omnibus deniq; religionis officiis beneficium cumulatum reddat. Atq; hinc est **ILLUSTRIS-SIME DOMINE** quòd cum in multis gratia proprio animi vitio corrumpatur, vel quia beneficiorum graves sint exprobratores, nimiq; vicissitudinis exactores, aut leves omnino, quos paulò post muneris sui paniteat; aliàs queruli, & minima momenta calumniantes; in Te omnibus numeris absoluta, primaq; directrici magis ac magis conformatur regulæ, qui ut in tuis liberalitatis, atq; clementiæ operibus bonitati supernæ quantum hominilicet, animum semper admovere, atq; conformare assvesceres, gratis omnia largiri facis, nil inde præter placata reportando Numina. Enim verò est ne quis nostrum, a quo vel saltem leviter rogari patereris, quin suspicatus aliquid à Te peti, indigentis succurreres; est ne quis, à quo exoratus, frontem adduxisses, vultum avertisses, occupationes simulasses, longis sermonibus, & de industria non invenientibus exitum, occasionem petendi abstulisses; est ne quis, cui subsidium postulanti negasses, aut promisisses sed difficulter, sed subductis superciliis, sed

i
improbis, & vix exeuntibus verbis? Agite Religiosi Fra-
tres, qui limine Fundatoris portum suae egestatis invenisse
arbitramini, an deerat aliquid vobis ad honestè tradu-
cendam vitam, quod vel è facultatibus Illustrissimi Fun-
datoris indigentiae vestrae non subveniret, vel tempestivè
non provideretur? quid illò liberalius? quid vestrae men-
dicitati accessibilius? quid paupertati munificentius? o quam
hic vastus laudationis Tuae *ILLUSTRISSE DOMINE*
campus est! quòd dum alii solis in Patriam meritis ad
posterorum memoriam perventuros se sperant, Tu insu-
per meritis in Patriam, liberalitatem in Religiosos Ordi-
nes addidisti; ut sic Republicae Senator augustissimus, &
Christianae religionis cultor eximius ab omnibus aetatibus
praediceris, atq; collauderis. Sed cum testata in aliquem
officia quamvis de se magna sint, nisi tamen in extre-
ma rerum vicissitudine experiantur, parva fortassis cuipi-
am videantur: erat aliquid ultra, quod effusa erga nos
beneficentia munificentissimi Fundatoris expeteret: erat
quò ad summum apicem perduceretur: Canobium Tro-
cense erexit, Ecclesiam magna ex parte ditavit; hoc in
Domo *JUDYCCIORUM* neq; est novum, neq; inusita-
tum: *JOANNES JUDYCKI* Notarius terrestris *Rzeczy-*
censis, & *NICOLAUS* Eques *Melitensis*, Comes in *Mysz-*
idem fecisse legantur: alter eorum bona sua Ecclesiae
Strzezyensi perpetuò oppignoravit, postremus Ecclesiam
& Collegium PP: S: I: in suo Comitatu *Myszensi* extru-
xit: erat igitur quò ultra pergeret, atq; compleretur: de-
fuit munificentissimo Fundatori tempus, quò Fratres to-
tius Provinciae de suis facultatibus aleret, quantaq; in
Ordinem nostrum pollet benevolentiam cunctis ad ocu-
lum ostenderet. Illud porrò summæ religionis officium
quam comiter, quam piè, quam ardentè in presenti
Capitulo quando ob bellorum tempestates in maxima re-
rum inopia Urbes & oppida versantur, exequutus est,
taceri impossibile, eloqui difficile, DEO autem ad retribu-
endum commendare justissimum est. Accedit, quòd si-
cut in toto universo nihil est praestabilius, aut calamò di-
gnius, quam beneficiorum, gratiarumq; uberrimos in ali-
os effluere fontes, ita è contrario nihil vituperabilius, &
homini

homini inconvenientius, quam eorum nullam apud a-
nimos recordationem retinere, cum nusquam justius ho-
minum obsequia in dominium pertrahuntur aliorum, quam
ubi animorum magnes intercedit beneficium. Sic ipse
Servator mundi ab iis, quos virtute Divina curari à le-
pra fecit, requisivit gratias, sic natura beneficium, sic ra-
tio sanior, sic consilium dicitare videntur. Et si id ve-
rum est, quanta officia nos manent, quanta gratiarum
actiones cervicem nostram praetolantur, ex ipsa benefi-
corum licet conjicere magnitudine. At quae potest e-
xistere tanta ubertas ingenii, quae tanta dicendi copia,
quod tam Divinum atq; incredibile Orationis genus?
quò quisquam possit Tua in nos universa promerita, non
dicam complecti gratis pro singulis referendo, sed per-
censere numerando? qui nostrum Capitulum integerrim-
um, qui Fratres, qui domesticos satis abundè propriis
impensis suscepisti alendum. Nam si multum Tibi de-
beamus, quòd Provinciam nostram opum Tuarum mu-
nificentiam cumulaveris, si multò plura, quò eandem ex
animo apud alios Dominos protexeris, si plurimum, quò
eidem in tertia Regula S: FRANCISCI nomen dederis,
quantum debere Tibi dicendi sumus, quò ejusdem Fili-
us simul & Pater piissimus, cliens & Benefactor amplissi-
mus nuncuperis. Non inficiamur proinde hocce co-
dem dicendi genere plurima laudis Tuae esse intermissa,
aut non ex æquo celebrata, multa inculta ac impolita,
utpote brevitate temporis, ingeniiq; elaborata, multa de-
niq; non digesto ordine pertractata, ita, ut hoc rude
opus absq; novo in manus Tuas beneficio devolvi i-
psò factò non praesumitur. Cum tamen internæ pro-
pensionis erga Te nostrae documenta aliter quam scriptis
testari haud possent; hoc, quò oratione ista nostra pu-
blici juris fecimus, illius, quam in corde gerimus devo-
tionis, ac quantam exposcit à nobis Tua illa in nos effu-
sa benevolentia, gratitudinis, vivos ac expressos intelligas
necesse est characteres. Si tamen characteres dici possint,
quae modicam quamdam nostrae voluntatis praeserunt
similitudinem, minus quippe testata in DEUM pietas
verbis, quae aliquando colorata inspirat assentatio, quam
alacri

alacri compensandi voluntate ponderari valet. Non o-
 pus istud igitur *ILLUSTRISSE DOMINE*, sed
 animum pensandum esse volumus, quò, ut Tibi centu-
 plum boni superi retribuatur, interdiu noctuq; laborare
 non desinemus. Et cum Te immortalem per humanæ
 conditionis leges esse non liceat, nullo nos non tempo-
 re sollicitos experiere: ut Te Numen clementissimum,
 cui summum rerum omnium est imperium, conservet
 quàm diutissimè: totq; ut vivas annos, quot hujus nostræ
 Orationis conspicias literas, quotq; nostra desideria Tibi
 adprecantur. Ut vivas salvus & incolumis, ad altiores,
 altioresq; in Republica dignitates, Patriæ charus, quam
 Tuis cumulasti meritis, Civibus amabilis, quibus protuisti
 obsequiis, nostræ demùm Religioni saluber, quam innu-
 meris dotasti muneribus.

Hæc sunt Tuorum studia: hæc totius Capituli accla-
 mationes. Excipe igitur *ILLUSTRISSE DOMINE*
 Fundator gratiosissime, excipe debita dignitati, debita pie-
 tati, debita constanti in nos benevolentia totius Provin-
 ciæ obsequia. Augeat Tibi cælum honores, honoribusq;
 addat ætatem, ut quantum rerum secundarum desideras,
 ad mentem fiat, hocq; pacto nostra augeantur gaudia,
 Sic Tua nobis notissima spondet probitas. Sic no-
 strum Capitulum. Sic tota Litvana ex animo adprecatur
 Provincia.

PROPOSITIONES
 THEOLOGICÆ

Ex Tractatu

De DEO Incarnato

Menti Doctoris Subtilis & MARIANI

CONFIRMES

I:

UT à genere Incarnationis Mysterium incipiamus; di-
 cimus illud contra Gentiles (si qui sunt) esse possi-
 bile; quamvis eandem possibilitatem non inficiamur de-
 monstrari non posse positivè, benè tamen negativè,

II:

DEOq; Summo Bono Incarnationem exactissimè con-
 venire.

III:

AD quam tamen exequendam (ut alios fines omittā-
 mus) etiam ex suppositione satisfactionis condignæ
 pro peccatis generis humani, non necessitabatur DEUS,
 cum de potentia ejus absoluta id præstare potuit pura cre-
 atura deis supernaturalibus ornata.

IV:

QUOD Christianis primum & præcipuum fidei dogma
 est (loquimur de Incarnatione) hoc *Judeis* juxta
 Apostolum 1: Cor. 1: scandalum, quorum perfidia quam-

Kz

vs

vis multis Prophetarum premitur oraculis, nos tamen missis ceteris, duo, quibus abundè demonstratur Messiam in lege promissum jam dudum advenisse, in medium proferimus: alterum Jacobi Gen. 49. v. : & 10 *Juda, te laudabunt Fratres Tui, adorabunt Te Filii Patris Tui, non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.* Alterum Danielis c. 9. v. 24. *Septuaginta hebdomades abbreviate sunt super populum tuum, & super Urbem Sanctam tuam, ut consummetur pravaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio, & Prophetia, & ungetur Sanctus Sanctorum &c.* Sed quoniam non desunt plerique perditissimi Rabbini, qui victi testimoniis Prophetarum maluerunt intrudere alios Messias, quàm JESUM Crucifixum, nempe Dositheum, Simonem Samaritanum, Barchochebam, Davidem Eldavidem, ac Vespasianum ipsum &c. proinde contra eos profite-
mur:

V:

JESUM Nazarenam esse Messiam in lege promissum.
Qui

VI:

QVamvis defactò venit in mundum ad liberandum hominem à peccato (ut fides dogmatizat contra Pelagianos) finis tamen adæquatus Incarnationis non est sola redemptio generis humani, sed principaliter ipsa excellentia Christi, ac humanæ naturæ exaltatio, ita, ut Adamo non peccante, ex vi præsentis decreti Christus Dominus venisset.

VII:

CUM juxta Symbolum D: Athanasii Christus sit: *perfectus DEUS, perfectus homo ex anima rationali & humana carne subsistens,* necesse est, ut cum fide Catholica contra Arianos in illo admittamus veram animam humanam: mente quoque præditam, quam negabat crassus error Apollinaris: duas pariter voluntates Divinam & humanam; earumque duas operationes, quarum unam, nempe humanam perperam sustulerunt Monothelitæ.

VIII:

VIII:

CORPUS Christi apparens duntaxat, quod Phantasiastæ somniabant, directissime fidei, & sanæ menti adversatur, cum illud Christus non è caelo detulit (ut erravit Valentinus aliique) sed sumpsit ex Virgine MARIA, proinde verum & reale habuit corpus: doloribus quoque obnoxium.

IX:

DE fide agnoscimus contra Nestorium Unionem Verbi incarnati factam fuisse in unitate personæ. Quamobrem in Christo una est Persona, non duæ, tum quod sequitur: B: V: MARIA, verè & proprie est Mater DEI, Græcis Theotócon, Latinis Deipara.

X:

SENTENTIAM illam, quæ Eutyches insaniavit docendo commixtionem naturarum, Divinæ & humanæ in unam naturam, ut potè contrariam veritati Ecclesiæ Catholicæ reprobamus, asserentes etiam post unionem duas esse in Christo naturas distinctas, & impermixtas.

XI:

EX unione substantiali Verbi cum humanitate Christi sequi communicationem idiomatum in concreto, Nestorio non placuit; Catholicis verò viris placidissima veritas est: in abstracto tamen dari communicationem idiomatum (ut volunt Ubiquistæ) inficiamur.

XII:

CHRISTUM verè & proprie pro nobis satisfecisse, contra errorem Socinianorum, firmissimum omnium Catholicorum dogma est.

XIII

CHRISTUS ut homo non est Filius DEI adoptivus, nec servus proprie, sed est Filius DEI naturalis. Idemque

XIV:

VT homo in primo instanti Conceptionis habuit scientiam beatificam perfectam, non tamen comprehensivam.

XV:

LIBERTAS Christi cum impeccabilitate optimè conciliari potest dicendo eundem ideò mortuum esse liberè, quia liberè acceptavit præceptum moriendi, & liberè se determinavit ad mortem subeundam.

L

XVI:

XVI:

Cum detur in Christo verum ac proprium meritum, necesse est, ut admittamus eundem mereri a primo conceptionis instanti, usq; ad extremum vite sue Spiritum, & non ultra.

XVII:

Christum Dominum his titulis insigniri, nempe quod sit; Caput Ecclesiae, Rex, Judex vivorum & mortuorum, Sacerdos, Patronus noster, Mediator DEI & hominum. Cujusq;

XVIII:

Humanitatem, prout conjuncta est Verbo, adorari cultu latriae absoluto.

XIX:

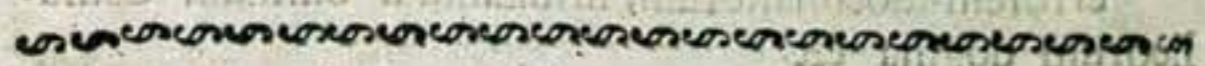
Cum Cerinthus & Ebion aliiq; ejusdem fursuris perditissimi homines conati sunt suis aculeatis scriptis, adirere Virginitatem B: V: MARIE; contra eos igitur pio Catholico dogmate defendimus MARIAM Matrem Christi fuisse Virginem, ante partum, in partu, & post partum. Eamq;

XX:

Fuisse immunem ab omni actuali peccato.

Ad

M: D: G:

Propugnabuntur publice, sub tempus Capituli Grodna ad S: CRUCEM inventam celebrandi, a P. Fratre BERNARDINO HENRICH Theologo Studii Generalis Nesvisiensis consummato, sub Assistentia A.V. P. Fratris IUVENALIS CHARKIEWICZ Sacrae Theologiae Lectoris Generalis, ejusdemq; in Conventu Nesvisiensi Professoris Actualis.

Annò MDCCLX Die Januarij

